

A poté se již vlajky zavlnily

17
11
19

Rožnov 89

Rožnov 89 # Panely s příběhy roku 1989 v Rožnově pod Radhoštěm směřujícími k sametové revoluci najdete na těchto místech (nebo na <http://roznov89.knir.cz>):

1 Několik vět – u krytého bazénu	6 Akce Říman – Nádražní ulice
2 Generální stávka – před Teslou	7 Demonstrace – Masarykovo náměstí
3 Charta 77 – autobusové nádraží	8 Občanské fórum – za Albertem
4 První máj – PRAVĚ ČTĚTE	9 Památník – Masarykovo náměstí
5 Incident – Nádražní ulice	10 Volby – Masarykovo náměstí

Protirežimní protesty '89

Listopadovým událostem roku 1989, tzv. sametové revoluci, předcházela zejména v letech 1988 a 1989 řada občanských protestů a iniciativ proti komunistickému totalitnímu režimu. Největší demonstrace se konaly při výročí sovětské okupace 21. srpna a založení republiky 28. října.

Palachův týden

V lednu 1989 se v Praze konaly protestní akce u příležitosti dvacátého výročí sebeupálení Jana Palacha, které byly brutálně rozháňeny jednotkami Veřejné bezpečnosti, bylo zatčeno devadesát jedna osob a osm lidí v čele s Václavem Havlem bylo vzápětí odsouzeno k nepodmíněným a podmíněným trestům odnětí svobody.

Výzva Charty 77

V dubnu 1989 vyzvala Charta 77 k demonstrativní účasti v režimem orchestrovaných prvomájových oslavách, kde měli občané po celé republice rozvinout transparenty upozorňující na neutěšený stav společnosti a porušování lidských práv.

Charta 77
vzývá
k dialogu

Prvomájový protest v Rožnově

V Rožnově se na dubnovou výzvu Charty 77 pokusilo reagovat několik občanů. Iniciátorem prvomájového protestu byl Milan Pavlišťík, rožnovský signatář Charty 77, který byl sledován Státní bezpečností v rámci Akce Písek. Od počátku roku 1989 plánovali společně s Alešem Žantou (synem druhého rožnovského chartisty Ing. Josefa Žanty) a Petrem Borutou rozvinout v prvomájovém průvodu v davu u tribuny se slavnostními řečníky – která tehdy stála na protějším chodníku – transparenty s nápisy podporujícími Chartu 77 a boj za lidská práva. Transparenty měly být rozvinuty při zvuku státní hymny. Pokud chtěly Veřejná a Státní bezpečnost proti protestujícím zasáhnout, musely by je eliminovat ve velkém průvodu, a ostatní občané tak měli být s těmito zákroky konfrontováni.

Průvod proběhl bez narušení

Rožnovským demonstrantům se transparenty nakonec rozvinout nepodařilo. Plán jejich protestu byl již od ledna 1989 znám Státní bezpečností na udání tajného spolupracovníka. Aktéři byli ještě před začátkem prvomájového průvodu zadrženi „v blízkosti shromaždiště“ a předvedeni k podání vysvětlení. Ostatní „stoupenci Charty 77“, jak uvádějí dokumenty StB, „se po provedení tohoto zákroku rozutekli“. StB tak mohla spokojeně konstatovat, že „prvomájový průvod v Rožnově proběhl bez jakéhokoliv narušení“.

Narušitelé

V několika jiných městech republiky se tyto demonstrativní akty v průvodech zdařily; všude však proti nim zasáhly Veřejná a Státní bezpečnost.

21. srpna 1989

Na různých místech republiky se demonstrovalo proti srpnové okupaci z roku 1968 a totalitnímu režimu. V Praze se manifestace zúčastnili i političtí aktivisté z Maďarska, Polska, Itálie a východního i západního Německa.

28. října 1989

Při výročí založení republiky protestovaly proti komunistickému režimu tisíce lidí. Policie je rozehnala obučky.

A poté se již...

Prvomájové oslavy 1989 pohledem podnikových novin Tesly Rožnov

„[...] Psa bys do toho nečasů nevyhnal“, napadlo mne při ranním pohledu z okna známé rčení. Převážná většina lidí se však mezi osmou a devátou hodinou scházela na všech rožnovských seřadištích. Jak by mohli zůstat doma, když byl První máj! Společná manifestace pracujících rožnovských závodů a obyvatel města se uskutečnila na tradičním místě na ulici 5. května. Se slavnostním projevem vystoupil člen předsednictva a tajemník okresního výboru KSČ ve Vsetíně Miloslav Mezihorák. Ve svém vystoupení ocenil výsledky rožnovských podniků a závodů při plnění hospodářských úkolů. [...] Stejně energicky bojujeme i za mír, neboť plnit hospodářské úkoly a zvyšovat svou životní úroveň a spokojenost lze pouze v podmínkách míru. [...]

A poté se již vlajky zavlnily a čelo prvomájového průvodu se vydalo na trasu pochodu. Čestní hosté prvomájových oslav mohli z tribuny na náměstí sledovat pestrý průvod pracujících průmyslu, služeb, školní mládeže, sportovců i umělců. V čele průvodu šli zástupci dvou podniků – jubilantů: Loany, slavící rovné století své historie, a Tesly, která dovršuje čtvrtou desítku let své existence. Společně zde kráčeli členové brigád socialistické práce, nositelé podnikových vyznamenání, dělníci a technici se svými rodinami. Jako již tradičně i letos tančil a zpíval soubor Radhošť, viděli jsme i jeho mladé následovníky z Malého Radhoště. Desítky našich zaměstnanců jsme mohli pozdravit i v řadách členů tělovýchovné jednoty a mezi svazarmovci. [...] Byl to dlouhý had, přehled úspěchů i závazků do budoucnosti. [...] I přes nepřízeň počasí naši pracující a občané svou účastí v oslavách Prvního máje znovu potvrdili svou podporu politice naší komunistické strany a pevné odhodlání přispívat v roce výročí podniku i nadále svou prací k upevnění světového míru, k dalšímu rozkvětu naší vlasti a v neposlední řadě i našeho podniku a města.“
[–fpr– [= František Prokop]. Radostná oslava výsledků poctivé práce. *Elektron* 41, 1989, č. 18, s. 1.]

Máte k příběhům
Rožnov 89 doplnění,
vzpomínky, dokumenty?
Napište nám na:
roznov89@knir.cz

Výstavu Rožnov 89 vytvořili: Městská knihovna v Rožnově pod Radhoštěm, Fajáre, Z. S., a Valašské muzeum v přírodě. **Texty a výběr dokumentů:** Honza Petružela a Matouš Turza. **Koncepce a grafické zpracování:** Honza Petružela. **Fotografie:** Elektron 41, 1989, č. 18, s. 1.

<http://roznov89.knir.cz>